

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
Кафедра освітології та психолого-педагогічних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор

з науково-методичної та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« _____ » 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОДФП.01 ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА

для студентів

спеціальності	013 Початкова освіта
освітнього рівня	перший (бакалаврський)
освітньої програми	013.00.01 Початкова освіта

Київ – 2022 рік

Розробники:

Лавриченко Н. М., доктор педагогічних наук, професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка

Дем'яненко В. І., викладач кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Лавриченко Н. М., доктор педагогічних наук, професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка

Дем'яненко В. І., викладач кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри освітології та психолого-педагогічних наук

Протокол № ___ від _____ 2022 року

Завідувач кафедри _____ Людмила ХОРУЖА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищого освіти 013.00.01. Початкова освіта ___ вересня 2022 р.

Гарант освітньої програми _____ Геннадій БОНДАРЕНКО

Робочу програму перевірено

_____ 2022 р.

Заступник декана з науково-методичної та навчальної роботи

_____ Леся КУЗЕМКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	денна		заочна	
Вид дисципліни	обов'язкова			
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська			
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120			
Курс	1		1	
Семестр	1		1	
Кількість змістових модулів з розподілом:	4		4	
Обсяг кредитів	4		4	
Обсяг годин, в тому числі:	120		120	
Аудиторні	56		16	
Модульний контроль	8		-	
Семестровий контроль	30		-	
Самостійна робота	26		104	
Форма семестрового контролю	Екзамен		Екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни «Інклюзивна освіта»

Мета: формування у студентів спеціальності 013 «Початкова освіта» першого (бакалаврського) освітнього рівня професійних компетентностей щодо розуміння й усвідомлення освітньої політики у сфері інклюзивної освіти, реалізації завдань інклюзивної освіти у закладах загальної середньої освіти.

Відповідно до Освітньо-професійної програми 013.00.01 «Початкова освіта» (скорочена програма підготовки) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (нова редакція) від 29.04.2021 р., дисципліна забезпечує формування загальних і спеціальних (фахових) компетентностей.

Серед загальних:

- **ЗК-1.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- **ЗК-3.** Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

- **ЗК-4.** Здатність працювати в команді.

- **ЗК-5.** Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

- **ЗК-7.** Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

- **ЗК-8.** Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Серед **спеціальних:**

- **СК-4.** Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організувати їхню пізнавальну діяльність.

- **СК. 6.** Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

- **СК-8.** Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

- **СК-10.** Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

3. Результати навчання за дисципліною «Інклюзивна освіта»

Відповідно до Освітньо-професійної програми 013.00.01 «Початкова освіта» (скорочена програма підготовки) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (нова редакція) від 29.04.2021 р., дисципліна «Інклюзивна освіта» забезпечує оволодіння такими програмними результатами навчання:

- **ПР-01.** Організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

- **ПР-07.** Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

- **ПР-10.** Використовувати в освітній практиці різні прийоми формувального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.

- **ПР-13.** Організувати освітній простір із дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проектувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

- **ПР-14.** Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

- **ПР-16.** Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою

підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

4. Структура навчальної дисципліни «Інклюзивна освіта» Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна:				Самостійна робота
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	
Змістовий модуль 1. Нормативно-правові основи курсу та управління інклюзивною освітою						
Тема 1. Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи	6	2	2	-	-	2
Тема 2. Зміст забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах законодавстві	6	2	2	-	-	2
Тема 3. Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти	6	2	2	-	-	2
Тема 4. Зарубіжний досвід інклюзивної освіти	6	2	2	-	-	2
Модульний контроль	2					
Разом:	26	8	8	-	-	8
Змістовий модуль 2. Державно-громадське управління інклюзивною освітою						
Тема 5. Управління інклюзивною освітою	6	2	2	-	-	2
Тема 6. Характеристика мережі закладів освіти для дітей з особливими освітніми потребами	6	2	2	-	-	2
Модульний контроль	2					
Разом:	14	4	4	-	-	4
Змістовий модуль 3. Дитина з особливими освітніми потребами						
Тема 7. Особливості психофізичного розвитку дітей з ООП	8	2	4	-	-	2
Тема 8. Індивідуальний підхід та етапи соціалізації дітей з ООП	8	2	4	-	-	2
Модульний контроль	2					
Разом:	18	4	8	-	-	4
Змістовий модуль 4. Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти						
Тема 9. Дизайн інклюзивного освітнього середовища	6	2	2	-	-	2
Тема 10. Психолого-педагогічний супровід дитини з особливими освітніми потребами	6	2	2	-	-	2
Тема 11. Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами	6	2	2	-	-	2
Тема 12. Навчання в інклюзивному освітньому середовищі	6	2	2	-	-	2
Тема 13. Додаткові освітні послуги в інклюзивному освітньому середовищі	6	2	2	-	-	2
Модульний контроль	2					
Разом:	32	10	10	-	-	10
Семестровий контроль	30					
Усього	120	26	30	-	-	26

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна:				Самостійна робота
		Лекції	Семінари	Практичні	Лаборатор	
Змістовий модуль 1. Нормативно-правові основи курсу та управління інклюзивною освітою						
Тема 1. Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи	10	2	-	-	-	8
Тема 2. Зміст забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах законодавстві	8	-	-	-	-	8
Тема 3. Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти	10	-	2	-	-	8
Тема 4. Зарубіжний досвід інклюзивної освіти	10	-	2	-	-	8
Разом:	38	2	4	-	-	32
Змістовий модуль 2. Державно-громадське управління інклюзивною освітою						
Тема 5. Управління інклюзивною освітою	10	2	-	-	-	8
Тема 6. Характеристика мережі закладів освіти для дітей з особливими освітніми потребами	10	-	2	-	-	8
Разом:	20	2	2	-	-	16
Змістовий модуль 3. Дитина з особливими освітніми потребами						
Тема 7. Особливості психофізичного розвитку дітей з ООП	10	2	-	-	-	8
Тема 8. Індивідуальний підхід та етапи соціалізації дітей з ООП	8	-	-	-	-	8
Разом:	18	2	-	-	-	16
Змістовий модуль 4. Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти						
Тема 9. Дизайн інклюзивного освітнього середовища	8	-	-	-	-	8
Тема 10. Психолого-педагогічний супровід дитини з особливими освітніми потребами	10	2	-	-	-	8
Тема 11. Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами	8	-	-	-	-	8
Тема 12. Навчання в інклюзивному освітньому середовищі	10	-	2	-	-	8
Тема 13. Додаткові освітні послуги в інклюзивному освітньому середовищі	8	-	-	-	-	8
Разом:	44	2	2	-	-	40
Усього:	120	8	8	-	-	104

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Нормативно-правові основи курсу та управління інклюзивною освітою

Тема 1. Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи (2 год.)

Сутність і зміст поняття «інклюзивна освіта». Поняття «особливі освітні потреби». Особи з особливими освітніми потребами як суб'єкт інклюзивної освіти. Завдання та принципи інклюзивної освіти. Переваги інклюзивної освіти. Категорії осіб з особливими освітніми потребами відповідно до класифікації ЮНЕСКО. Дослідження у сфері інклюзивної освіти.

Ключові слова: інклюзія, інклюзивна освіта, особливі освітні потреби, особа з особливими освітніми потребами.

Джерела: основні (2, 3), додаткові (4), Інтернет-джерела (2).

Тема 2. Зміст забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах та законодавстві (2 год.)

Міжнародні документи ООН у сфері інклюзивної освіти: Загальна Декларація прав людини (1948), Концепція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти (1960), Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (1966), Концепція про права дитини (1989), Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю (2006). Декларації міжнародних Форумів у сфері освіти: Всесвітня декларація про освіту для всіх (1990), Саламанська декларація про принципи, політику та практичну діяльність у галузі освіти осіб з особливими освітніми потребами (1994). Дакарські рамки дій. Освіта для всіх: Інчхонська декларація. Освіта – 2030: забезпечення загальної інклюзивної і справедливої якісної освіти та навчання протягом усього життя (2015).

Ключові слова: права людини, освіта для всіх, Саламанська декларація, Дакарські рамки дій, Інчхонська декларація.

Джерела: основні (2, 3).

Тема 3. Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти (2 год.)

Законодавство України щодо забезпечення права дітей із особливими освітніми потребами на інклюзивну освіту. Укази Президента України у сфері інклюзивної освіти. Основні положення Постанов Кабінету Міністрів України, що регламентують надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами. Накази Міністерства освіти і науки України щодо організації інклюзивного навчання.

Ключові слова: Законодавство України, Укази Президента України, Постанови Кабінету Міністрів України, Накази Міністерства освіти і науки України.

Джерела: основні (2, 3), Інтернет-джерела (1, 4, 5, 6).

Тема 4. Зарубіжний досвід інклюзивної освіти (2 год.)

Впровадження інклюзивної освіти в США: передумови, нормативно правове забезпечення, мережа закладів. Досвід впровадження інклюзивної освіти в країнах Європи (Італія, Австрія, Бельгія, Нідерланди, Швеція, Німеччина, Норвегія, Фінляндія).

Ключові слова: інклюзивна освіта, зарубіжний досвід, особливості впровадження.

Джерела: основні (3), додаткові (5), Інтернет-джерела (3).

Змістовий модуль 2. Державно-громадське управління інклюзивною освітою

Тема 5. Управління інклюзивною освітою (2 год.)

Рівні управління інклюзивною освітою (вищий, центральний, обласний, місцевий). Повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері інклюзивної освіти. Роль громадських організацій та батьківських об'єднань у розвитку інклюзивної освіти.

Ключові слова: управління інклюзивною освітою, рівні управління, органи державної влади, місцеве самоврядування, громадські організації.

Джерела: основні (2, 3), Інтернет-джерела (1, 4).

Тема 6. Характеристика мережі закладів освіти для дітей з особливими освітніми потребами (2 год.)

Комбінована система надання освітніх послуг дітям з особливими освітніми потребами: заклади ЗЗСО з інклюзивним навчанням, заклади ДО, навчально-реабілітаційні центри. Функції та завдання інклюзивно-ресурсних центрів.

Ключові слова: заклади загальної середньої освіти, заклади дошкільної освіти, навчально-реабілітаційні центри, інклюзивно-ресурсні центри.

Джерела: основні (2, 3), Інтернет-джерела (1, 4).

Змістовий модуль 3. Дитина з особливими освітніми потребами

Тема 7. Особливості психофізичного розвитку дітей з ООП (2 год.)

Основні етапи розвитку дитини. Зовнішні (екзогенні) та внутрішні (ендогенні) чинники відхилення у здоров'ї. Зміни та модифікації у вікових періодах розвитку: еволюційні, революційні, ситуаційні. Класифікація психофізичних порушень розвитку. Категорії дітей з ООП та їх характеристика.

Ключові слова: розвиток, класифікація, екзогенні чинники, ендогенні чинники, модифікація, психофізичні порушення.

Джерела: основні (1, 3), додаткові (4), Інтернет-джерела (1, 2).

Тема 8. Індивідуальний підхід та етапи соціалізації дітей з ООП (2 год.)

Сутність поняття «соціалізація дитини з ООП». Основні принципи соціалізації дитини з ООП. Проектування етапів соціалізації дитини з ООП. Роль сім'ї у соціалізації дитини з ООП. Психолого-педагогічні та соціально-економічні умови соціалізації дитини з ООП у закладах освіти.

Ключові слова: соціалізація, принципи соціалізації, етапи соціалізації.

Джерела: основні (1, 3), додаткові (2, 4), Інтернет-джерела (2, 5).

Змістовий модуль 4. Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти

Тема 9. Дизайн інклюзивного освітнього середовища (2 год.)

Дизайн у сфері освіти. Принципи дизайну та особливості його застосування в інклюзивному освітньому середовищі. Облаштування просторово-фізичного інклюзивного освітнього середовища для дітей з ООП.

Медіатека та ресурсна кімната.

Ключові слова: дизайн, освітнє середовище, розумне пристосування, адаптація, модифікація, ресурсна кімната, медіатека.

Джерела: основні (3), додаткові (4), Інтернет-джерела (2).

Тема 10. Психолого-педагогічний супровід дитини з особливими освітніми потребами (2 год.)

Основні завдання та функції психолого-педагогічного супроводу. Організація командної роботи психолого-педагогічного супроводу. Асистент вчителя (вихователя) як учасник освітнього процесу. Взаємодія усіх учасників психолого-педагогічного супроводу в освітньому процесі.

Ключові слова: психолого-педагогічний супровід, команда психолого-педагогічного супроводу, асистент вчителя (вихователя), освітній процес.

Джерела: основні (3), додаткові (1, 4), Інтернет-джерела (2, 6).

Тема 11. Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами (2 год.)

Індивідуальна програма розвитку дитини з ООП. Етапи виконання індивідуальної програми розвитку. Індивідуальний навчальний план та індивідуальна навчальна програма.

Ключові слова: індивідуальна програма розвитку, індивідуальна навчальна програма, індивідуальний навчальний план.

Джерела: основні (1, 3), додаткові (4, 6), Інтернет-джерела (5).

Тема 12. Навчання в інклюзивному освітньому середовищі (2 год.)

Порядок організації інклюзивного навчання у ЗЗСО. Рівні підтримки в освітньому процесі початкової школи. Диференційований та індивідуальний підходи у навчанні дітей з ООП. Сутність традиційного інтенсивного навчання в інклюзивному освітньому середовищі. Стратегії когнітивного навчання в інклюзивному освітньому середовищі.

Ключові слова: рівні підтримки, диференційований підхід, індивідуальний підхід, інклюзивне освітнє середовище, когнітивне навчання.

Джерела: основні (1, 3), додаткові (1, 3), Інтернет-джерела (5, 7).

Тема 13. Додаткові освітні послуги в інклюзивному освітньому середовищі (2 год.)

Сутність поняття «додаткові освітні послуги» в сфері інклюзивної освіти. Види додаткових освітніх послуг для дітей з ООП та їх мета. Надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з ООП.

Ключові слова: додаткові освітні послуги, психолого-педагогічні послуги, корекційно-розвиткові послуги.

Джерела: основні (1, 3), додаткові (1, 4), Інтернет-джерела (1, 2).

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4	2	2	2	2	5	5
Відвідування семінарських занять	1	4	4	2	2	4	4	5	5
Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	4	40	2	20	4	40	5	50
Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом:			83		59		81		95
Максимальна кількість балів: 318 Розрахунок коефіцієнта: $318 : 60 = 5,3$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль	Завдання самостійної роботи	Бали
Модуль 1. Нормативно-правові основи курсу та управління інклюзивною освітою	Створити глосарій основних дефініцій навчальної дисципліни «Інклюзивна освіта» з посиланням на джерело інформації (не менше 10). Аргументувати свій вибір із позиції їх актуальності.	5
	Написати есе про переваги інклюзивного навчання для дітей з особливими освітніми потребами, їхніх батьків, вчителів, суспільства (одна категорія за вибором студента).	5
Модуль 2. Державно-громадське управління інклюзивною освітою	Розробити модель міжгалузєвої підтримки дітей молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами. В її основі – взаємодія закладів системи Міністерства освіти і науки України, закладів Міністерства соціальної політики України та закладів, які ідпорядковані Міністерству охорони здоров'я.	5
	Проаналізувати Положення про інклюзивно-ресурсний центр (2017) та Положення про ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти (2018). Результати роботи оформити у таблиці.	5
Модуль 3. Дитина з особливими освітніми потребами	Охарактеризувати категорії дітей з особливими освітніми потребами за різними класифікаційними ознаками (у формі таблиці).	5
	Опрацювати навчально-методичний посібник «Путівник для батьків дітей з особливими освітніми потребами» за заг. ред. А. А. Колупаєвої та розробити рекомендації (до 10 позицій) для батьків дитини молодшого шкільного віку з певною особливою освітньою потребою (за вибором студента).	5

Модуль 4. Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти	Розробити дизайн інклюзивного освітнього середовища для дитини з ООП в початковій школі ЗЗСО/або вдома (форма представлення, вік дитини та категорія порушення на вибір студента) та описово представити його особливості.	5
	Підготувати збірку ігор і вправ (не менше 10) для дітей молодшого шкільного віку з обмеженими можливостями здоров'я (в таблиці).	5
Максимальна кількість балів:		40

Кількість балів за виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання завдань – 1 бал;
- повний обсяг виконання завдань – 1 бал;
- якість виконання завдань – 1 бал;
- академічна доброчесність – 1 бал;
- творчий підхід до виконання завдань – 1 бал.

Детальні критерії оцінювання самостійної роботи подано в електронному курсі до дисципліни «Інклюзивна освіта»

(URL: <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=20104>)

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль здійснюється у формі модульних контрольних робіт, кожна з яких відповідає завданням окремого змістового модулю. Модульна контрольна робота здійснюється шляхом контрольного тестування (25 тестових завдань). Кожне правильно виконане завдання оцінюється в 1 бал. Максимальна кількість балів, які студент може набрати за виконання модульної контрольної роботи, – 25.

Підсумкова кількість балів max – 25	Критерії оцінювання
23 – 25	Відмінний рівень знань у межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
20 – 22	Високий рівень знань у межах обов'язкового матеріалу без грубих помилок.
18 – 19	Достатній рівень знань з незначною кількістю помилок.
16 – 17	Посередній рівень знань із значною кількістю недоліків.
13 – 15	Мінімально можливий допустимий рівень знань.
0 – 12	Низький рівень знань, необхідне доопрацювання навчального матеріалу.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Формою контролю є іспит, який проводиться за трансферно-рейтинговою системою набору балів під час вивчення дисципліни «Інклюзивна освіта». Розрахунок балів подано у таблиці 6.1. Накопичені бали студент може відслідкувати у журналі оцінок.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю (змістовий модуль «Інклюзивна освіта»)

1. Охарактеризуйте сучасні підходи в Україні до виховання дітей з особливими освітніми потребами.
2. Розкрийте зміст і сутність понять: «інклюзія», «інклюзивна освіта», «інклюзивне навчання».
4. Розкрийте сутність понять: «особливі освітні потреби», «особа з особливими освітніми потребами».
3. Обґрунтуйте завдання і принципи інклюзивної освіти.
4. Охарактеризуйте нормативно-правове регулювання інклюзивної освіти в початковій школі.
5. Розкрийте вимоги до створення інклюзивного освітнього середовища ЗЗСО.
6. Охарактеризуйте види порушень психофізичного розвитку дітей молодшого шкільного віку.
7. Розкрийте вимоги до створення і змісту індивідуальних програм розвитку дітей з особливими освітніми потребами, які відвідують інклюзивні класи у початковій школі.
8. Обґрунтуйте роль і завдання ІРЦ.
9. Розкрийте особливості педагогічного супроводу розвитку дітей з особливими освітніми потребами в початковій школі.
10. Охарактеризуйте рівні підтримки в освітньому процесі початкової школи.

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
Fx	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисциплін

7. Навчально-методична картка дисципліни «Інклюзивна освіта»

Разом: 120 год., лекції – 26 год., семінарські заняття – 30 год., самостійна робота - 26 год., МКР – 8 год., семестровий контроль – 30 год.

Модулі	Змістовий модуль 1.				Змістовий модуль II		Змістовий модуль III		Змістовий модуль IV				
Назва модуля	Нормативно-правові основи курсу та управління інклюзивною освітою				Державно-громадське управління інклюзивною освітою		Дитина з особливими освітніми потребами		Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти				
Кіл-сть балів за модуль	83 бали				59 балів		81 бал		95 балів				
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекцій	Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи (1 б.)	Зміст забезпечення інкл. освіти у міжнар. документах та законодавстві (1 б.)	Національне законодавство у сфері інкл. освіти (1 б.)	Зарубіжний досвід інкл. освіти (1 б.)	Управління інклюзивною освітою (1 б.)	Характеристика мережі закладів освіти для дітей з ООП (1 б.)	Особливості психофізичного розвитку дітей з ООП (1 б.)	Індивідуальний підхід та етапи соціалізації дітей з ООП (1 б.)	Дизайн інкл. освітнього середовища (1 б.)	Псих.-пед. супровід дитини з ООП (1 б.)	Інд. програма розвитку дитини з ООП (1 б.)	Навчання в інкл. освітн. середовищі (1 б.)	Дод. освітні послуги в інклюзивному освітньому середовищі (1 б.)
Теми семінарських занять	Інкл. освіта: сутність, завдання та принципи (11б.)	Зміст забезпечення інкл. освіти у міжнар. документах та законодавстві (11 б.)	Нац. законодавство у сфері інкл. освіти (11 б.)	Зарубіжний досвід інкл. освіти (поч. шк.) (11 б.)	Управління інклюзивною освітою в Україні (11.б.)	Характеристика мережі ЗЗСО для дітей з ООП (11 б.)	Особливості психофізичного розвитку дітей мол. шкл. віку з ООП (22 б.)	Індив. підхід та етапи соціалізації дітей мол. шк. віку з ООП (22 б.)	Дизайн інкл. освітнього середовища ЗЗСО (11 б.)	Псих.-пед. супровід дитини мол. шкл. віку з ООП (11 б.)	Інд. програма розвитку дитини мол. шк. віку з ООП (11 б.)	Навчання в інкл. освітньому середовищі поч. шк. (11.б.)	Дод. освітні послуги для дітей мол. шк.віку в інкл. освіт. середовищі (11 б.)
Самостійна робота	10 балів				10 балів		10 балів		10 балів				
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 25 балів				Модульна контрольна робота 25 балів		Модульна контрольна робота 25 балів		Модульна контрольна робота 25 балів				
Підсумковий контроль	Іспит												

Максимальна кількість балів:318 / Розрахунок коефіцієнта: 318 : 60 = 5,3

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова):

1. Колупаєва А. А., Савчук Л. О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання. Видання доповнене та перероблене: наук.-метод. посіб. Київ : Видавнича група «АТОПОЛ», 2011. 274 с. (Серія «Інклюзивна освіта»).
2. Основи інклюзивної освіти. Навчально-методичний посібник / за заг. ред. Колупаєвої А. А. Київ: «А.С.К.», 2012. 308 с.
3. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта : навчальний посібник. Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с.

Додаткова:

1. Асистент учителя в інклюзивному класі: навч.-метод. посібник / Н. М. Дятленко, Н. З. Софій, О. В. Мартинчук, Ю. М. Найда / За заг. ред. М. Ф. Войцехівського. Київ : ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. 172 с.
2. Воронцова Т. В. Вчимося жити разом: посіб. для вчителя з розвитку соціальних навичок у курсі «Основи здоров'я» (початкова школа) / Т. В. Воронцова, В. С. Пономаренко та ін. Київ : Видавництво «Алатон», 2016. 232 с.
3. Данілавічюте Е. А., Литовченко С. В. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі: навч.-метод. посібник; За заг. ред. А. А. Колупаєвої. Київ : Видавнича група «А.С.К.», 2012. 360 с. (Серія «Інклюзивна освіта»).
4. Індекс інклюзії : розвиток, навчання та участі в життєдіяльності шкіл : посіб. / [Тоні Бут]; пер. з англ. Київ : ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. 190 с.
5. Кайдалова Г. П. Досвід зарубіжних країн у запровадженні інклюзивного навчання в Україні. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал* / МОН України, Сумський держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка ; Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2015. № 6 (50). С. 108–113.
6. Створення індивідуальної програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами: методичний посібник / Під заг. ред. Н. З. Софій. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 66 с.

Інтернет-джерела:

1. Зміни, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами / Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 765. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/765-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення 21.08.2022).

2. Інклюзивна освіта від А до Я: poradnik для педагогів і батьків / Укладачі Н. В. Заєркова, А. О. Трейтяк. Київ, 2016. 68 с.

URL: http://ippo.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2016/08/n_zaerkova_a_trejtjak_inkl_osvita_vid_a_do_ya.pdf

(дата звернення 19.08.2022).

3. Лапін А. В. Огляд зарубіжного досвіду інклюзивної освіти. Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови. 2013. Вип. 4(1). С. 194–205.

URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ooop_2013_4\(1\)_26](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ooop_2013_4(1)_26).

(дата звернення 22.08.2022).

4. Положення про інклюзивно-ресурсний центр / Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-п> (дата звернення 10.08.2022).

5. Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти / Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 р. № 957. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення 10.08.2022).

6. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти / Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018 року № 609. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-primirnogo-polozhennya-pro-komandu-psihologo-pedagogichnogo-suprovodu-ditini-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-v-zakladi-zagalnoyi-serednoyi-ta-doshkilnoyi-osviti> (дата звернення 22.08.22).

7. Рівні підтримки для дітей з ООП: що змінюється та які виклики / НУШ. СМАРТ ОСВІТА. URL: <https://nus.org.ua/articles/rivni-pidtrymky-dlya-ditej-z-ooop-shho-zminuyetsya-ta-yaki-vyklyky/> (дата звернення 10.08.2022).

Додаткові ресурси:

1. Електронний навчальний курс «Інклюзивна освіта» (1 курс, спп, ПО). URL: <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=20104> – для студентів денної і заочної форми навчання